

DE VORBĂ CU PIANISTA LUIZA BORAC

— Activitatea dvs interpretativă din ultimii ani a avut în centru creația lui George Enescu. Cum v-ați apropiat de aceasta?

— Aproximarea s-a petrecut într-o perioadă mai lungă. Am ascultat muzica lui Enescu în multe concerte și am interpretat-o deseori. La Concursul „George Enescu” din 1991 am devenit laureată.... Nu mi s-a părut ușor, dar m-am dedicat acesteia cu multă plăcere, cu mare dragoste. Bineînțeles că au existat și alte proiecte, paralel cu interpretarea muzicii enesciene. Această muncă s-a intensificat în ultimii 4-5 ani când am început să înregistrez lucrările de Enescu pentru firma britanică AVIE Records. Am început cu câteva lucrări, apoi pur și simplu pasiunea pentru această muzică m-a cuprins atât pe mine cât și pe cei de la casa de discuri, așa că nu ne-am putut opri până nu am ajuns la un punct în care am acoperit cea mai mare parte din creația sa pentru pian.

— Ce greutăți întâmpină un pianist când pornește la studiul unei partituri enesciene?

— Cred că greutățile merg paralel cu bucuriile, cu satisfacțiile... Eu am descoperit că este foarte important nu numai să aprofundez tehnic muzica, dar să și petrec un timp cu partiturile care, mai ales la lucrările de maturitate, trebuie citite pur și simplu ca niște cărți, fiind niște adevărate compendii de indicații de tempo, de nuanțe, de dinamică... Este o muncă într-adevăr nu ușoară, dar plină de satisfacții pentru că rezultatul sonor este extraordinar.

— Ați realizat integrala lucrărilor pentru pian de Enescu; aveți totuși unele preferințe, iubiți o lucrare mai mult decât alta?

— Mi-e greu să spun, m-a preocupat, ca și la sonatele beethoveniene, această dezvoltare a ideilor sale muzicale, începând cu **Suita nr. 1**, scrisă la vârsta de 16 ani care poartă amprenta lui Bach, și până la **Sonata a 3-a, op. 24 nr. 3 în Re major**; mi s-a părut fascinantă dezvoltarea ideilor sale muzicale, metamorfoza prin care au trecut, felul în care Enescu și-a format un stil al său, felul cum partiturile au început să se încarce de mii de indicații, de o meticulozitate aproape fanatică, dar care au permis acel stil dând impresia de improvizație liberă care-i aparține. O lucrare care m-a atras foarte mult și m-a preocupat a fost **Nocturna** apărută în 1907, probabil una dintre cele mai complexe nocturne scrise vreodată în istoria pianistică, o lucrare oarecum stranie, plină de armonii neobișnuite și în care folosește un efect pe care nu-l regăsim în nicio altă lucrare; este vorba de momentul în care se încheie partea mediană: Enescu scrie fortissimo pentru toate notele, în toate registrele și cu pedală și lasă această sonoritate pentru un timp anume, realizând un efect covârșitor pe care l-a folosit numai în această nocturnă.

— Munca dvs. din ultimii ani asupra creației enesciene a fost răsplătită cu Premiul revistei BBC acordat în primăvara acestui an, în mai 2007... Cel de al doilea disc din integrala realizată la casa britanică AVIE a primit calificativul „5 stele”...

— Desigur că m-am bucurat foarte mult pentru acest succes, dar m-am bucurat de asemenea și pentru că muzica lui Enescu a început să fie recunoscută în lume și că melomanii se apropie tot mai mult de ea....

— Ați interpretat și multă muzică romantică, Schumann, Schubert, Liszt, Chopin...

— Da, mă simt în largul meu acolo; mai ales în lumea lui Chopin... am pătruns ușor în universul lui... De asemenea, într-un proiect de proporții, tot pentru casa AVIE, am înregistrat Fantezia Călătorului de Schubert împreună cu fragmente din Anii de pelerinaj de Liszt; discul s-

a bucurat, se pare, de interes și presa internațională a fost foarte bună. Iar prin muzica enesciană, m-am apropiat și de muzica secolului XX.

— Aș vrea să ne spuneți și ce proiecte aveți în continuare.

— Vorbeam de Chopin, va fi foarte mult Chopin în programele mele de concert din următoarea perioadă, de asemenea multă muzică de cameră, căci am plăcerea să colaborez cu minunați colegi în acest domeniu...

— Sunteți de câțiva ani și asistentă la clasa fostului dvs. profesor Karl-Heinz Kämmerling la Universitatea de Muzică din Hanovra. Cum se împacă aceste ramuri ale profesiei de muzician?

— Foarte bine. Când am început să predau acum 7 ani, era puțin neobișnuit pentru că trebuia să comunic cu studenți care erau cu doar foarte puțin mai tineri decât mine, deci eram colegi; dar am încercat să mergem împreună pe acest drum și am realizat că misiunea mea este să-i ajut să se apropie de partitură în felul lor, dar să le transmit și experiența mea.

Olga GRIGORESCU